

Inktzwam

Activiteiten augustus - december 2026

Kijk op de website

Let op: De genoemde data kunnen afwijken. Kijk altijd voor de meest actuele informatie (tijd en verzamellocatie) op de website. Hier staat ook of vooraf aanmelden noodzakelijk is.

Augustus

woensdag	5	Werkgroep VLB	Hooiavond
donderdag	20	Werkgroep VLB	Hooiavond
vrijdag	28	Kinderboerderij	Kinderactiviteit: Safari
zaterdag	29	Excursie	Nacht van de vleermuis

September

zaterdag	5	Werkgroep VLB	Natuurwerkdag: hooiland afruimen
vrijdag	18	Excursie	Stadswandeling planten en fossielen
zaterdag	26	Werkgroep VLB	Natuurwerkdag: zagen en takken bossen
zondag	27	Werkgroep Scharrelkids	Daar bij de molen!

Oktober

zaterdag	3	Excursie	Trekvogels kijken op de Hooge boezem
zaterdag	17	Werkgroep VLB	Natuurwerkdag: zagen en beschoeien
zaterdag	24	Excursie	Nacht van de Nacht

November

zaterdag	7	Werkgroep VLB	Nationale Natuurwerkdag
zaterdag	21	Werkgroep VLB	Natuurwerkdag: zagen en beschoeien

December

zaterdag	12	Werkgroep VLB	Natuurwerkdag: zagen en beschoeien
zondag	27	Excursie	Eindejaarsplantenjacht

Activiteiten KNNV aug-sept. 2026

15 augustus 2026: Dagexcursie Leersumse Veld
28 augustus 2026: Nachtvlinderavond Heempad
19 september 2026: Dagexcursie Nieuwe Dordtse Biesbosch

Voor meer informatie: <https://gouda.knnv.nl/agenda/>

Heb je ook iets leuks te delen, een artikel, verslag van een excursie of foto's? Heb je een tip of wil je iets anders zien in de Inktzwam? Stuur je bijdrage dan naar: redactie@ivn-ijsseleengouwe.nl

De deadline voor de volgende editie is 5 november 2026.

Overig

Tuinambassadeurs Gouda	Gratis tuin- en plantenadvies Elke 1e zondag van de maand van 14.00 - 16.00 uur, vrije inloop Infocentrum Heempad, Heempad 1, Gouda
Voedselbos	Werken in het voedselbos Elke vrijdagochtend van 9.30 - 13.00 uur Ingang voedselbos: kruising Kale Jonkerpad en Willenskade Aanmelden niet nodig, mag wel: voedselbos@ivn-ijsseleengouwe.nl
Smultuin	Werken in de smultuin Elke maandagochtend Aanmelden bij Claire Boissevain (0182 - 58 29 26)

Inktzwam

IVN IJssel en Gouwe - Nr 138, juli 2026

Van de voorzitter

De zomer is weer begonnen en dus is het weer tijd voor een nieuwe Inktzwam. Ook dit keer staat er weer veel nieuws in over onze vereniging. In mei hebben we een mooie biodiversiteitsweek gehad, die op zaterdag werd geopend door de wethouder en kindervethouder. De verschillende natuurorganisaties hebben ook dit jaar weer meegedaan, waardoor we een afwisselend en boeiend programma konden aanbieden. Verderop in deze Inktzwam lees je er meer over.

Na vele jaren is Eric van der Brugge als bestuurslid vertrokken. Jammer, want hij was inmiddels de nestor van de organisatie en wist van veel afspraken en gebeurtenissen uit het verleden nog het hoe en wat te vertellen. We kunnen Eric trouwens nog steeds tegenkomen bij een aantal activiteiten, gewoon als een actieve vrijwilliger. Tot zijn verhuizing blijft hij meedoen. Nogmaals dank Eric voor je inzet al die jaren! Gelukkig hebben we inmiddels met de 3 nieuwe bestuursleden die dit afgelopen najaar benoemd zijn, weer een voltallig bestuur. Iedereen is ingewerkt en we hebben zo een fijn team bij elkaar!

Het afgelopen voorjaar hebben we weer veel mooie activiteiten gehad. Allereerst natuurlijk de Groene cursus, waarvan een fotoreportage op de voorpagina en het achterblad te vinden is. Maar er zijn ook weer een aantal mooie excursies geweest, zoals bijvoorbeeld de wandeling op de Oude Begraafplaats Gouda met veel informatie over de bijzondere bloemen en planten die daar te vinden zijn. Ook hebben we weer meegedaan met een natuuractiviteit aan het Super Cool Kidsfeest op de markt, waarbij schors van verschillende bomen dichtbij gevoeld en bekeken werd en de kinderen op zoektocht gingen naar kleine bloemen en beestjes op de markt. En maandelijks maken we een mooie wandeling met ouderen van de Prinsenhof en tegenwoordig ook van Huize Winterdijk.

En er zijn nog genoeg plannen voor de komende periode. Op de kinderbeerderij gaat een nieuwe werkgroep van start met natuuractiviteiten voor kinderen. Aan het eind van de vakantie starten zij met een geheel nieuwe activiteit waarbij zij op zoek gaan naar al het bijzondere kleine beestjesgrut en plantjes die daar ook aanwezig zijn, maar niet zo snel in het oog springen. Veel succes met jullie nieuwe activiteit Kibo-dames!

Ben je benieuwd naar al onze activiteiten en heb je zin om mee te doen? Op onze website, vind je alle informatie. Maar voor nu wens ik een hele mooie zomer toe en natuurlijk heel veel leesplezier met deze Inktzwam!

Voorpagina: Rietkever (foto: Jolanda van Haften)

Inhoud

- 4 In het zonnetje
- 5 Eric neemt afscheid
- 6 Hergebruik rietwortelspecie
- 7 Nieuwe bewoners voedselbos
- 8 De meidoorn
- 9 Het jaar van de steenuil
- 10 Verslagen activiteiten
- 11 Verslagen activiteiten
- 12 Week van de biodiversiteit
- 14 Nieuws
- 15 Verenigingsgegevens

Colofon

Inktzwam is een uitgave van IVN IJssel en Gouwe. Het blad verschijnt twee keer per jaar. Kopij voor het volgende nummer vóór 5 november 2026.

Eindredactie
Maribel van der Linden
pr@ivn-ijsselengouwe.nl

Contact en informatie
info@ivn-ijsselengouwe.nl

Drukker
Editoo B.V.

Wil je laten weten wat je van het afdelingsblad vindt of heb je tips of ideeën? Laat het vooral weten via pr@ivn-ijsselengouwe.nl.

© Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande toestemming van de auteur, fotograaf of tekenaar

In het zonnetje

Auteur: Maribel van der Linden

Marieke Polderman

Op een regenachtige middag zit ik samen met Kitty aan tafel bij Marieke thuis met een glas zelfgemaakte olijfwilgessensap, die erg goed smaakt.

Marieke komt oorspronkelijk uit Zeeland. “Mijn ouders hadden 15 km van ons huis een stacaravan in Haamstede. Dat was wel handig, want met 3 kinderen hoefden mijn ouders niet zo ver te rijden dus daar waren we bijna elke vakantie. De caravan stond midden in een boomgaard en de geur van brandnetels brengt mij nog steeds terug naar mijn jeugd.” Ook de appelbomen herinnert ze zich nog goed met in het voorjaar de prachtige bloesems en in het najaar zaten ze vol met appels. “We konden de appels zo van de grond af rapen en maakten er appelmoes van. Ook bramen plukken doe ik al van kinds af aan om er vervolgens jam van te maken met mijn moeder. En mijn zoon vind het ook nog steeds heel leuk om jam te maken.” Met haar eigen kinderen (een dochter van inmiddels 17 en een zoon van 20 jaar) heeft ze ook altijd gekampeerd in een tent en later in een kamper. Bij voorkeur op de kleinere, rustigere campings, waar de kinderen gewoon lekker buiten speelden.

Hoe ben je bij het Voedselbos Goudse Hout terecht gekomen?

Een aantal jaren geleden was Marieke op zoek naar wat ze meer met de natuur kon doen. Zo kwam ze terecht bij de cursus ‘Start een voedselbos’ in Benthuisen. Een leuke cursus maar het voedselbos was wel wat ver fietsen. Iets dichterbij huis werd een rondleiding gegeven in het Voedselbos Goudse Hout. Een mooie plek, maar helaas werd er alleen op vrijdagochtend gewerkt, een werkdag voor Marieke. “Een paar weken later ben ik uitgevallen op mijn werk en zat ik thuis. Nu kon ik wel op vrijdag naar het voedselbos en ik merkte dat het me ook echt heeft geholpen om weer tot mezelf te komen. Het is heel fijn om daar te zijn, de rust, de natuur om je heen. De natuur oordeelt niet. Daarnaast hielp het mij ook om simpele taken te doen: ‘Haal jij die bramen daar weg? Daar kunnen de brandnetels weg.’ Ik hoefde er niet over na te denken en er lag geen druk op. Daarnaast was het heel fijn om met de mensen daar samen te werken om er iets moois van te maken. Het is gewoon een paradijsje, in elk seizoen.”

Er ontstonden ook dromen in het voedselbos. De achterbuurman van het voedselbos ging zijn land verkopen en er ontstond een idee. Wat als we het stuk land van de achterbuurman zouden kopen? Dan kunnen we op eigen grond een schuur bouwen en hebben we een dakje om te schuilen als het regent! Samen met Inge Planteyd en Suzanne Bijl heeft Marieke een stichting opgericht om geld in te zamelen en het landje te kunnen kopen. Daar heeft veel tijd ingezet, maar met het resultaat dat het ook gelukt is het land aan te kopen.

Marieke aan het werk in het voedselbos

De vrijwilligers die helpen in het voedselbos vormen een leuke diverse groep, zowel in leeftijd als in interesses en in het omgaan met het voedselbos. Zelf is Marieke niet elke vrijdag in het voedselbos. Ondanks dat de wil er wel is, lukt het niet altijd dit te combineren met werk. Daarom neemt Marieke ook organisatorische zaken op zich. Zo heeft iedereen binnen de werkgroep zijn eigen rol. “Het mooie is dat dit ook helemaal aansluit bij de permacultuur gedachte, want in een voedselbos hebben de verschillende bomen, struiken etc ook een rol die door een ander overgenomen kan worden. Het haakt allemaal op elkaar in, want de paddenstoelen op de bomen zorgen voor voedingsstoffen naar de boom toe en die wisselen ook weer voedingsstoffen uit zodat de paddenstoel weer kan groeien. Er lopen beestjes rond die weer zorgen voor de verspreiding van zaden, maar ze eten er ook weer van.”

Wat doe je verder nog in je vrije tijd?

“Ik lees graag en brei soms. Daarnaast rommel ik graag in de tuin en vind ik het fijn om te wandelen. Vaak een rondje in de buurt, maar het liefste in het bos of met NS-wandelingen, maar dat laatste komt er al lang niet meer van. Ik hoop dat wel weer op te gaan pakken, een paar dagen achter elkaar wandelen.” In juni gaat Marieke met haar gezin naar Amerika. Haar dochter heeft in Amerika een jaar Highschool gedaan en ze gaan haar ophalen. Marieke hoopt dan wel aan wandelen toe te komen. “We hebben een camper gehuurd en gaan daar nog even rondreizen voordat we terug naar Nederland komen”.

Wat vind je goed aan IVN IJssel en Gouwe en wat kan beter?

“Wat ik goed vind is dat de verschillende werkgroepen ook wel eens bij elkaar komen. Dat je van elkaar hoort wat er gebeurt binnen de werkgroepen en dat je ook van elkaars expertise gebruikt kunt maken. Zo heeft het VLB wel eens geholpen bij het bramenvrij maken van het pad. En zo hopen wij dat ons toekomstige dakje ook een uitvalsbasis voor de Scharrelkids kan zijn.” Marieke geeft aan dat we mensen actiever zouden kunnen vragen of benaderen of ze mee willen doen in een werkgroep, bijvoorbeeld onder de werkgroepen en bestaande actieve leden.

Marieke wijst Marja Benschop aan voor de volgende ‘In ’t Zonnetje’.

Eric van der Brugge neemt afscheid: een decennium bestuurskracht

Auteur en foto: Maribel van der Linden

Misschien is het je ontgaan dat Eric van der Brugge in de ALV van 1 april 2026 afscheid heeft genomen als bestuurslid. Eric was 10 jaar lang actief bestuurslid van IVN IJssel en Gouwe.

In 2015 liep hij toevallig oud-collega en oud-voorzitter Ton van Rossum tegen het lijf. De vereniging zocht op dat moment een nieuwe penningmeester. Ton wist dat Eric een financiële achtergrond had én ook graag buiten was waardoor Eric eigenlijk geen schijn van kans had om nee te zeggen tegen de functie. Aan de hand van een paar korte vragen blikken we met Eric terug op zijn tijd in het bestuur.

ALV van 1 april 2026

Hoe kijk je terug op de afgelopen 10 jaar?

“Een aantal aspecten blijven me bij zoals de doorstart van het Voedselbos en de ontwikkeling die de werkgroep daarna heeft doorgemaakt. Maar ook de onlangs afgesloten overeenkomst met Stichting Moeras in Reeuwijk en de positie die het VLB daarmee heeft in het plassen gebied en de jaarlijkse biodiversiteitsweek maken dat ik met trots naar onze club kijk!”

Is er een dieptepunt geweest?

“Het jaar 2020, zonder twijfel. Door ziekte traden 2 bestuursleden af en corona zorgde ervoor dat we zo goed als geen activiteiten konden organiseren. Het heeft toen veel energie gekost om weer een werkend bestuur te krijgen en om de organisatie weer op te starten na de coronamaatregelen. Rond die tijd werden we ook uit ons onderkomen in Reeuwijk gezet, waardoor we op zoek moesten naar nieuwe huisvesting. Al met al geen leuk jaar.”

Heb je iets geleerd?

“Te veel om op te noemen. Heel veel op het gebied van inhoud, van excursies leiden tot ecologie van het veenweidegebied. Maar ook veel op het gebied van samenwerking met de gemeenten, vooral de gemeente Gouda. Dit was iets waar ik voorheen nooit mee te maken heb gehad. En ik heb mijn afwasvaardigheden goed kunnen bijhouden. Om onduidelijke redenen is dat vanaf het begin mijn taak geweest na afloop van onze bestuursvergaderingen.”

Waarom neem je nu afscheid?

“Die reden is 2-ledig. Na zoveel jaren voelde ik dat het tijd was voor iets anders. Daarbij komt dat ik over een tijdje met mijn echtgenote ga verhuizen naar het noordelijkste puntje van Limburg. 10 Jaar voelde daardoor voor mij als een mooi afgerond geheel.”

Wat ga je missen?

“De mensen! Waar ik altijd veel plezier uit heb gehaald is het samenwerken binnen het bestuur en met de werkgroepen. Ik heb in de loop van de jaren met veel respect gekeken naar de gedrevenheid, het verantwoordelijkheidsgevoel en vasthoudendheid van veel van onze vrijwilligers.”

Wil je nog iets kwijt?

“Ja! Ik wil iedereen danken voor de fijne samenwerking en het in mij gestelde vertrouwen. Hopelijk zien we elkaar de komende tijd nog bij één van de vele activiteiten of ergens in het veld. En toch een beetje stichtelijk: zorg er samen voor dat IVN IJssel en Gouwe kan blijven groeien, zodat de natuur steeds breder van zich kan laten horen.”

Eric in actie (2020)

Hergebruik rietwortelspecie voor oeverherstel van eilanden

Auteur en foto's: Edwin Hakkennes en Theo Nering Bögel

In de polder Lang Roggebroek ligt een strook met riet genaamd de **Put van Pels** op het terrein van Staatsbosbeheer ten oosten van het recreatieterrein Twaalfmorgen. Deze put staat niet in verbinding met de plas en is voornamelijk begroeid met riet. In de zomer valt de put bijna droog, in de winter staat er kniehoog water. De werkgroep Vrijwillig landschapsbeheer (VLB) heeft een overeenkomst met Staatsbosbeheer en beheert dit rietperceel door jaarlijks opschot van els en wilg te verwijderen. Het VLB heeft ook namens IVN IJssel en Gouwe het project **Rietput revitalisatie** (oktober 2025) opgesteld.

Het eerste doel is om een nieuwe methode te implementeren waarmee de successie van riet in de Put van Pels weer op gang wordt gebracht (revitaliseren) en inzichtelijk wordt gemaakt hoe het proces van verlanding plaatsvindt. Het tweede doel is om de uitgegraven gebiedseigen biomassa (rietwortelspecie) elders in het gebied in de oever van een eiland wordt aangebracht om de groei van een rietkraag te stimuleren.

Op vrijdag 27 februari is een deel van de rietput uitgegraven conform het projectplan. Er is circa 60 kuub rietwortelspecie afgegraven door aannemer Ron de Wit. Die dag zijn direct 3 bootladingen verscheept naar een eiland in de plas Ravensberg door Martin en Henk van Hanswijk.

Uitgraven rietput door aannemer de Wit

De oorspronkelijke oeverlijn van het eiland de Turfdamhoek, waarvan een groot deel de laatste decennia in de golven verdwenen is, wordt zoveel mogelijk hersteld door het aanbrengen van dubbele palenrijen. Een deel daarvan is opgevuld met de takkenbossen die geoogst zijn bij de gezamenlijke actie met de gemeente Bodegraven-Reeuwijk.

De wortelspecie is in ondiep water (circa 75 cm) geknepen tussen 2 dubbele palenrijen opgevuld met takkenbossen. De verwachting is dat de eigenaar nog een flinke hoeveelheid gebiedseigen biomassa zal moeten laten aanbrengen maar er is een goed begin gemaakt.

De 2 dubbele palenrijen opgevuld met takkenbossen

De andere helft van de rietwortelspecie is verwerkt in de oever van een eiland in de plas Gravenkoop. Vorig jaar is dit deel van de oever vrijgemaakt van wilgen waardoor er nu veel licht valt en de rietwortels kansrijk kunnen uitgroeien tot een meer vitale rietkraag.

Het uitgraven van de rietput is gefinancierd door de Stichting 12 Reeuwijkse plassen en door de vereniging Elf Graven. Het verscheppen en aanbrengen van de wortelspecie in de oevers is gefinancierd door de beide eigenaren. Het komende jaar zal IVN samen met de eigenaren de groei van riet en andere oevervegetatie monitoren. Hierbij zullen ook maatregelen genomen worden om vraat door ganzen te voorkomen.

De actie is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen eigenaren, stichting 12 Reeuwijkse plassen, vereniging Elf Graven en de vrijwilligers van IVN IJssel en Gouwe om kennis en inzicht te vergroten door met gebiedseigen biomassa, in dit geval rietwortelspecie, het herstel van natuurlijke oevers te stimuleren.

Rietwortelspecie verwerkt in de oever van een eiland in de plas Gravenkoop

Nieuwe bewoners in het voedselbos dankzij imker Majd

Auteur: Maribel van der Linden, foto's: Eric van der Brugge

Nieuwe bewoners in het voedselbos? Uiteraard heb ik het niet over mensen, maar over een andere soort hele kleine maar nuttige bewoners: de Zwarte bij. Imker Majd Saleh (28) houdt op diverse plaatsen in Nederland bijen en heeft onlangs ook in het voedselbos bijenkasten geplaatst. Ik heb dan ook met Majd afgesproken in het voedselbos om met hem te praten over deze bijen.

Majd is geboren in Syrië en is nu 2,5 jaar in Nederland. Zijn opa was imker en heeft hem van kleins af aan al geleerd over bijen. Dat is een van de redenen waarom hij zelf nu ook imker is. Om bezig te zijn met iets waar hij heel erg van houdt ging hij in Nederland op zoek naar imkers waar hij zou kunnen helpen en werken, maar dat was niet makkelijk. Uiteindelijk kon hij in Rotterdam zijn eerste bijenvolk kopen en plaatste hij zijn eerste bijenkast in Friesland bij een vriend in de tuin. Inmiddels heeft Majd 20 volken verspreid over Friesland, Delft, Nootdorp, Eindhoven, Limburg en in Gouda op diverse locaties. Nog niet al zijn volken zijn Zwarte bijen, want het is nog steeds moeilijk om goede kwaliteit Zwarte bijen te vinden.

Imker Majd bij zijn bijenkasten in het voedselbos Goudse Hout

Als ik vraag naar zijn doel vertelt Majd dat hij graag zou willen dat de Zwarte bij weer in de natuur in Nederland te vinden is. Het is namelijk een inheemse soort die sterker is dan de honingbijen die de meeste imkers houden. De Zwarte bij vliegt ook uit met kouder, winderiger en natter weer, dit in tegenstelling tot de huidige honingbij die daarentegen wel meer honing oplevert. Daarom is hij een eigen bedrijf gestart genaamd 'Holland bijen'. Zijn missie: 'Het herstellen van de Zwarte bij en het versteken van de bestuiving en biodiversiteit in Nederland'. Hij hoopt voor elkaar te krijgen dat de Zwarte bij meer wordt ingezet voor betere bestuiving in de landbouw. Daarnaast geeft hij workshops en lessen op scholen over bijen om mensen meer bewust te maken van het belang van bijen. Ook hoopt hij steeds meer bijenkasten bij bedrijven op het dak of in de tuin te kunnen plaatsen om de biodiversiteit te vergroten.

Hoe Majd terecht is gekomen in het voedselbos in Gouda is toeval. Op een dag liep hij in Gouda en werd hij aangesproken door een vrouw die vroeg wat hij in zijn handen had. Hij liep op dat moment met honing en vertelde haar dat hij imker was. Na een leuk gesprek, waarin hij ook aangaf dat het voor hem lastig was om een plek te vinden voor zijn bijen zei de vrouw dat hij altijd langs kan komen voor een kop koffie. Zij heeft uiteindelijk gezorgd voor het contact met het voedselbos en zo heeft het voedselbos dus sinds een paar maanden nieuwe bewoners en kreeg ik van heel dichtbij nog een kijkje in de kast.

Majd wil nu zijn master gaan doen bij de universiteit van Wageningen over de Zwarte bij en hij hoopt met zijn onderzoek aan te kunnen tonen dat de bestuiving van de Zwarte bij beter is dan andere soorten bijen. Wie weet horen we nog het resultaat van dit onderzoek!

Wil je meer weten over 'Holland bijen'? Kijk dan op de website hollandbijen.nl.

De **Westerse honingbij** (*Apis mellifera*) is een insectensoort die heel divers is en over zo goed als de gehele aarde terug te vinden is. Momenteel worden er binnen deze soort 26 ondersoorten onderscheiden en daarvan is de **Zwarte bij** (*Apis mellifera mellifera*), ook wel *Mellifera* genoemd, de ondersoort die van nature noordelijk Europa als habitat heeft. Zij is met andere woorden **de enige inheemse honingbij** in België en Nederland.

Bron: <https://zwartebij.org>

Zwarte bij (*Apis mellifera mellifera*)

De meidoorn: de multifunctionele ...

Auteur: Sake Kuipers

De Meidoorn is ook weer zo'n bekende, die we in ons gebied kunnen vinden in de boerengeriefbosjes en de kades. Het is een struik of boom die van nature voorkomt in Europa, Noord-Amerika, Azië en Noord-Afrika. Het geslacht kent honderden soorten, maar in Nederland kennen we vooral de Eénstijlige en de Tweestijlige meidoorn. De éénstijlige soort heeft één stamper en de bessen bevatten dan ook maar één pit. De struik kan ruim 5 meter hoog worden. De bladeren zijn diep ingesneden in tegenstelling tot de Tweestijlige meidoorn die twee stampers en dus ook meestal twee pitten in de bes heeft. Deze komt vooral meer in het oosten van ons land voor.

De Latijnse familienaam 'Crataegus' is afgeleid van het Griekse Krataios, wat stevig of sterk betekent. Het hout is dan ook één van onze sterkste en zwaarste hardhoutsoorten en (was) in gebruik voor wandelstokken, tanden van eggen en de kamraderen van molens.

Bloemen van de Meidoorn (foto: Pexel)

Traditioneel gebruik

Het meest werd de Meidoorn gebruikt voor de afrastering van akkers en weiden met vee. Een heg gemaakt van Meidoorn was vanwege de vele doorns op de takken ondoordringbaar. Vee kon niet naar buiten en 'aanvallers' zoals bijvoorbeeld wolven konden niet naar binnen (een ideeetje misschien....). Sinds de uitvinding van het prikkeldraad zijn meer dan 70% van deze hagen verdwenen.

Foto: Wikipedia

Biodivers

De Meidoorn bloeit, zoals de naam al zegt in mei of juni en is in trek bij insecten. Ongeveer 300 soorten verschillende insecten zijn op de bloemen gespot. De rode bessen worden in het najaar vooral door spreeuwen en vinken gegeten, de overgebleven bessen zijn in de winter voer voor kramsvogels en koperwieken. En van de bessen is natuurlijk ook nog perfect jam of gelei te maken. De bladeren, bloemen en bessen zijn medicinaal in gebruik ter ondersteuning van het hart.

Bessen meidoorn (foto: Pexels)

Het jaar van de steenuil

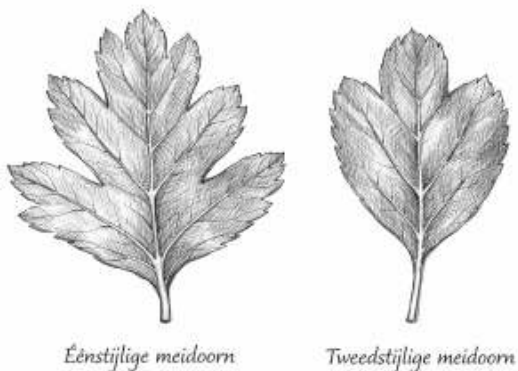
Auteur: Kitty van Wijnbergen

Mythen, rituelen en volksgebruiken

Zowel bij de Kelten, Germanen, Romeinen als de Grieken was de Meidoorn heilig en een symbool voor vruchtbaarheid. Bij huwelijken, vaak in de maand mei, speelden meidoorntakken of de bloesem dan ook een grote rol. Opvallend is wel, dat een hoeveelheid bladeren van de Meidoorn in het bed de kuisheid bevordert. Het omhakken van een Meidoorn leverde trouwens gegarandeerd ongeluk of zelfs de dood op.

Daarnaast biedt de Meidoorn bescherming tegen bliksem, heksen en kwade geesten. Takken van de Meidoorn werden tot voor kort op sommige plaatsen bij de deur gehangen en ook in of bij een wieg geplaatst. Dit gebruik werd al toegepast in de Steentijd. Rondom hunebedden zijn sporen van meidoorntakken gevonden.

De Meidoorn is door de eeuwen heen van groot belang geweest in het gebruik, maar ook in de verhalen en rites dominant aanwezig. Niet voor niets zijn er 47 volksbenamingen bekend voor de Meidoorn.

Verskil blad eenstijlige en tweestijlige meidoorn

En dan nog dit ...

In sommige meidoorns wonen elfen. Je moet de meidoorn dus altijd wel voorzichtig benaderen. Mocht je van een meidoorn takken beschadigen, afrukken of zelfs de meidoorn vernietigen, loop je grote kans op elvenschot!

De elfen schieten met pijl en boog de doorns op je af. Raken ze je in de onderrug, dan krijg je elvenschot, de oudere naam voor spit of jicht. Je kan het natuurlijk ook zien als de 'beloning' voor het respectloos omgaan met de natuur...

Wist je dat....

- 2026 door Sovon en de Vogelbescherming uitgeroepen is tot het jaar van de steenuil
- de steenuil ons kleinste uiltje is, niet veel groter dan een merel en felgele ogen heeft
- er halverwege de vorige eeuw nog ongeveer 25.000 paren waren en nu nog maar tussen de 8.000 en 9.500
- deze afname te maken heeft met de intensivering van de landbouw
- de steenuil een groot scala aan geluiden maakt: kiewen, mekkeren, blazen, mauwen
- de steenuil vanuit uitkijkposten jaagt en pakt wat hij pakken kan: vogels (in een jaar met weinig muizen), zoogdieren, regenwormen, insecten, amfibieën, af en toe een vleermuis of een vis

Bronnen: www.steenuil.nl, www.sovon.nl, www.vogelbescherming.nl

Foto: Auke Dirksmaat

TIP: Er zijn in Nederland steeds meer mogelijkheden om biologische planten, kruiden, boeketten, bollen en bloemzaden aan te schaffen. Het is soms wel nog moeilijk om die te vinden, daarom op deze plaats een paar mogelijkheden:

* pluukz.nl Voor onder andere boeketten, bloembollen en bloemzaden.

* wilderful.nl Voor boeketten.

* esveld.nl De plantentuin van deze ecologische kwekerij aan Rijnveld 72 in Boskoop is heerlijk om eens een keer doorheen te wandelen.

* schoutenskruiden.nl of wildeweelde.nl Deze biologische kwekerij heeft zijn plekje gevonden aan Rijnveld 121 in Boskoop. Naast kruiden wordt hier ook een klein maar bijzonder assortiment aan vaste planten voor bijen en vlinders verkocht.

* sprinklr.co Voor tuinplanten, bollen, heesters, bomen, kamerplanten.

* biologischebloembollen.nl Voor biologische bloembollen.

Verslagen activiteiten

Scharreltocht door de Groenblauwe zone

Auteur: Clara Goedhart, foto's: Jan Spoel

Een flinke groep enthousiaste kinderen met hun ouders verzamelden zich zondagmiddag 12 april op de parkeerplaats bij de supermarkt voor een avontuurlijke tocht door het natuurgebied bij Westergouwe.

Gewapend met schepnetjes, verrekijkers en andere attributen liepen we in optocht naar de weilanden achter de wijk. Bij het eerste picknikplekje stopten we voor een spelletje staartpakkertje en bewonderden we alle bloemetjes die in het zonnetje stonden te stralen. Van Tineke en Michelle kregen we een kartonnen kaartje met allemaal gaatjes erin geprikt met daaronder een gezichtje of een vaas getekend. Daarin konden we bloemetjes of grasjes prikken zodat er prachtige boeketjes ontstonden.

Toen verder naar ons doel: de GroenBlauwe Zone. Onderweg vertelde Judith ons over de oeverzwaluwen die weer te zien zijn. Zij overwinteren in Afrika en hebben duizenden kilometers gevlogen om hier hun nestjes te bouwen. Dat is gewoon een hele maand vliegen. En dat voor zo'n klein vogeltje!

Bij de oeverzwaluwwand even verderop zagen we al veel oeverzwaluwen hoog in de lucht vliegen. Ze aten lekker van alle insecten die met mooi weer ook hoog in de lucht vliegen. Als je zo'n lange reis achter de rug hebt, dan lust je wel een insectje!

We moesten een beetje stil zijn om de zwaluwen niet af te schrikken. Dat gebeurde eerst wel. Maar even later waren ze aan ons gewend en zagen we ze in en uit de gaten in de wand vliegen. Met de meegenomen verrekijkers konden we ze goed bestuderen. Judith vertelde ons dat ze nu nog geen nestjes maken maar dat ze eerst de gaten aan het verkennen zijn en nog een beetje aan het bijkomen zijn van hun lange vliegtocht. Over een poosje gaan ze dan aan de slag om hun nestje maken in de gatenwand.

Intussen speurden we natuurlijk ook naar andere vogels (de grutto en de roerdomp) maar helaas, die hebben we niet gezien. In de sloten keken we naar kikkerdril of padensnoer. Maar ook die konden we niet ontdekken. Jammer. Misschien was het nog wat te koud. Wel vonden we heel veel bloemetjes. Pinksterbloem, paardenbloem, hondsdrif, smeerwortel, raapzaad, madeliefjes. We kregen er een vrolijk lentegevoel van!

Wat er met het schepnetje opgevist werd, deden we in een witte bak zodat we goed konden zien wat er geschiedt was: Een voortje, een slak, een modderkruiper, een enkele watervlo en slijmerige waterplanten.

Met wie dat wilde liepen we nog even naar de paal met huiszwaluwnesten. Dat zijn nestjes gevormd van ballen van klei met een gaatje erin. Want je moet weten dat elke zwaluwsoort een eigen vorm en soort nest heeft. Jammergenoeg was hier geen activiteit te zien.

Daarna naar de natuurspeeltuin waar we verwend werden met limonade en koekjes. De kinderen konden daar nog lekker avontuurlijk spelen. En de ouders? Sommigen deden gewoon mee!

Wandeling door het veenweidelandschap

Auteur: Sabrina Oldenburger

Op zondag 8 maart was het tijd voor een nieuwe IVN-exkursie: een wandeling met gids door het veenweidelandschap tussen Gouda en Reeuwijk. We verzamelden om 13.00 uur bij Twaalfmorgen. De zon scheen, de gids Sake was goed voorbereid en de groep van 14 deelnemers had er duidelijk zin in. Dat belooft een leuke middag te worden!

We begonnen de wandeling over een eeuwenoud wandelpad naar een hoog uitkijkpunt. Nou ja, hoog... We stonden nog steeds 2 meter onder het grondniveau van enkele eeuwen geleden. In de Middeleeuwen lagen de polders bij

Uitkijkpunt (foto: Jan Spoel)

Twaalfmorgen namelijk 8 meter hoger dan nu! En ze waren ondoordringbaar. Een groot moeras vol dichte begroeiing scheidde Gouda van Reeuwijk. Hoe vanuit zo'n moeras het open polderlandschap van nu is voortgekomen? Dat wist Sake heel mooi uit te leggen. Met foto's, kaarten en boeiende verhalen praatte hij ons door de geschiedenis van het veenweidelandschap.

Politieke strijd tussen de graven van Holland en de bisschop van Utrecht? Jazeker. Smokkelarsroutes zodat straatarme burgers toch te eten konden krijgen? Decennialang erg succesvol. Omkoopbare huurlingen die onze

Wandelen door het veenweidelandschap (foto: Jan Spoel)

Oukooapse molen (foto: Jan Spoel)

grenzen moesten verdedigen tegen de Spanjaarden maar zich daar vrolijk bij aansloten? Helaas wel. En dat allemaal in een landschap dat steeds verder ontgonnen en ingepolderd raakte. Heel bewust, zo wist Sake ons uit te leggen. Naar de verhalen over hoge heren, Goudse bierbrouwers en biologische boeren moet je hem zelf maar eens vragen!

Sommige lezers kennen hem misschien van het VLB. Daar helpt hij enthousiast mee om dit bijzondere landschap te behouden. Hij kon dan ook veel vertellen over wat er nu te zien is: de bomen, de graslanden, het riet en welke vogels

Foto: Jan Spoel

we allemaal hoorden. En wees ons tussendoor op oude grenspalen en andere sporen uit het verleden. Misschien nog indrukwekkender vonden wij zijn kennis over de lokale geschiedenis. Bijvoorbeeld de oorsprong van Reeuwijkse straatnamen, de Goudse economie en hoe die zonder deze veenweiden niks zou hebben voorgesteld. Met een hoofd vol nieuwe kennis en veel blije gezichten namen we tenslotte afscheid. Bedankt Sake!

Terugblik Week van de biodiversiteit

Auteur: Maribel van der Linden

In de week van 16 t/m 23 mei 2026 was het de Week van de Biodiversiteit. Een week die dit jaar voor de 4e keer op rij in Gouda is gehouden om aandacht te vragen voor de waarde en rijkdom van het leven op aarde. Maar ook om inwoners van Gouda en omgeving kennis te laten maken met de diversiteit van de natuur in hun eigen omgeving. Volop aandacht voor de waterkwaliteit, diverse planten, dieren en insecten in Gouda en dat is hard nodig voor een gezonde natuur.

De organisatie was ook dit jaar in handen van KNNV Gouda e.o en IVN IJssel en Gouwe in samenwerking met de gemeente Gouda. Daarnaast namen ook de Stadsakker Gouda, Heemtuin Goudse Hout, Velt en Buurtgroen Gouda ieder een programmaonderdeel voor hun rekening wat een brede variatie aan activiteiten opleverde.

Focus op Burgerwetenschappen

Dit jaar lag de focus op burgerwetenschap. Burgerwetenschap wordt steeds belangrijker, omdat de natuur onze hulp nodig heeft. Door het doen van waarnemingen en onderzoek, en deze kennis te delen met de rest van Nederland, weten we beter wat we kunnen doen om onze bestaande biodiversiteit te beschermen.

Natuurcafé Burgerwetenschap en biodiversiteit (foto: Jan Spoel)

Activiteiten

De openingsdag begon met een natuurcafé over burgerwetenschappen en biodiversiteit op het Heempad. In de middag was de opening van de biodiversiteitsweek door wethouder Sargentini en kinderwethouder Lida Kharytonova op het Heempad. Na de speech van de wethouder las Lena een mooi zelfgeschreven gedicht voor over natuur. Vervolgens kreeg de wethouder het eindrapport van de Paddenchallenge aangeboden. De week van de Biodiversiteit werd uiteindelijk officieel geopend met het slaan van het eerste paaltje van de biodiversiteitswandeling.

Na de opening waren verschillende activiteiten bij te wonen rond het Infocentrum aan het Heempad: de Groene

Wethouder Sargentini en kinderwethouder Lida Kharytonova (foto: Jan Spoel)

Opening Natuurpad Heempad (Foto: Jan Spoel)

Heksen vertelden verhalen. je kon meedoen aan het wateronderzoek en kinderen konden met hun ouders een kindernatuurtocht doen.

Zaterdagavond was er op het Heempad ook nog een Natuurcafé nachtvlinders. Marcel Mikkers (KNNV) heeft binnen verteld over nachtvlinders. Helaas was het nog fris dus waren er niet heel veel nachtvlinders te zien. Toch werden er nog een paar soorten gezien zoals de Witte tijger en de Aangebrande spanner.

Marcel Mikkers vertelt over nachtvlinders (foto: Renate van Galen)

Zondag was er aandacht voor de waterkwaliteit op **Stadsakker Gouda** met het slootjesonderzoek. Op maandagavond 18 mei konden mensen met de **KNNV** op onderzoek naar wilde planten in het Noorderhout.

Slootjesonderzoek op Stadsakker Gouda (foto: Jan Spoel)

Op dinsdagavond organiseerde **Velt** in de Chocoladefabriek de lezing Inheemse zaden. Peter de Groot vertelde over hoe hij met zijn bedrijf Biodivers zaden van wilde planten oogst op natuurgebieden, bermen en dijkranden waarvan het zadenmengsel bewaard moet worden of op andere plaatsen weer uitgezet.

Woensdagavond stond de **Heemtuin Goudse Hout** centraal met een rondleiding door deze Goudse hotspot van biodiversiteit waar tientallen vrijwilligers hun bijdrage leveren aan het onderhoud van de Heemtuin. Op donderdagavond was hier wederom een activiteit en dit keer werd ook hier de waterkwaliteit van de sloten onderzocht.

Wateronderzoek Heemtuin Goudse Hout (Foto: Ellen van de Zilver)

Op vrijdagavond 22 mei gaf Lukas Groen, interim stads-ecoloog, een zeer boeiende lezing over bijen. De avond vond plaats in de raadszaal in het Huis van de Stad en werd druk bezocht.

Na een inleiding over hoe bijen in het verleden hun weg hadden gevonden in het natte moerasland van Nederland werd verder ingezoomd op de habitat van bijen in deze tijd en een aantal verschillende soorten bijen besproken.

Lukas Groen vertelt over wilde bijen (foto: Ellen van de Zilver)

De biodiversiteitsweek werd door **Buurtgroen Gouda** op zaterdag 23 mei afgesloten met een prachtige fietstocht langs de verschillende buurttuinen in Gouda.

Buurttuinen worden op initiatief van bewoners ingericht en bijgehouden en hebben ieder een heel eigen karakter. Aan de Krugerlaan bezochten we de langste egelroute van de stad. Iedere wijk in Gouda heeft ook een eigen wijkbij die benoemd en toegelicht wordt aan de hand van paaltjes met QR-codes die te vinden zijn in de buurttuinen.

Alles bij elkaar een leuke activiteiten en een geslaagde Week van de Biodiversiteit!

Wijkbijen fietstocht (foto: Jan Spoel)

Buurttuin (foto: Ellen van de Zilver)

Nieuws

Nestkasten met een dubbele functie

Auteur: Theo Nering Bögel en Edwin Hakkennes (namens de werkgroep VLB)

In de zomer van 2025 zagen we op de Schuurwerf, een eiland tussen de plassen Kalverbroek en Nieuwenbroek (al jaren in beheer bij het VLB), dat er kleine nesten van de eikenprocessierups in de paar eikenbomen zaten die daar staan. De natuurlijke vijand van die rups zijn kleine vogeltjes, die de rupsen simpelweg opeten. Kennelijk hebben zij geen last van de brandharen die bij mensen voor irritatie kunnen zorgen.

Om die vogels, in het bijzonder koolmezen, een beetje op het goede spoor te zetten, hebben we dit jaar op 14 maart vier nestkastjes opgehangen aan die vier eiken die op het eiland staan. Het was heerlijk lenteweer, en we waren blij verrast dat er in drie van de vier bomen ook daadwerkelijk een koolmees zat te zingen. Misschien was het dezelfde en is deze achter ons aangevlogen, dat zou ook kunnen.

Deze nieuw huisvesting hebben we gecombineerd met een knipoog naar het verleden, door de vier nestkastjes de namen te geven van vier actieve vrijwilligers uit het recente verleden van het VLB, namelijk Boudewijn Ridder, Enne de Jongh, Piet van Pruissen en Rob Markus. De **'Enne'** hangt naast de 'Brug van Enne' aan de noordpunt van het eiland, de **'Boudewijn'** hangt naast de aanlegsteiger van de zo vaak door Boudewijn besproken Achterwetering, de verbinding tussen de Kerfwetering en de Turfsingel in Gouda waar alle turf verkocht werd. Tenslotte hangt de **'Piet'** midden op het eiland, en de **'Rob'** aan de Zuidpunt.

De 'Piet' direct na plaatsing (foto Theo Nering Bögel)

Op deze manier willen we deze vier markante vrijwilligers herinneren en bedanken voor hun jarenlange en tomeloze inzet voor de natuur en het landschap van de Reeuwijkse plassen en omgeving. En voor de gezelligheid tijdens de werkdagen.

We hebben na het ophangen nog even gewacht om een foto te kunnen maken van het inspecteren door de nieuwe bewoners, maar zo snel ging het ook weer niet. Eind van het broedseizoen zullen we de kastjes inspecteren om te zien of ze gebruikt zijn.

Ondertekening overeenkomst voedselbos

Op vrijdag 5 juni 2026 is de overeenkomst voor het beheer van het Voedselbos Goudse Hout ondertekend. Ellen van de Zilver, voorzitter van IVN IJssel en Gouwe en Thierry van Vught, voorzitter van de Groenalliantie mochten aan tafel in het voedselbos beiden een handtekening zetten. Aansluitend werd ook het tijdelijke bord bij de ingang van het voedselbos onthuld.

Ondertekening overeenkomst (foto: Jan Spoel)

Onthulling van het tijdelijke bord (foto: Jan Spoel)

Verenigingsgegevens IVN IJssel en Gouwe

Contactgegevens

Postadres:	Fugalaan 2, 2807PH Gouda	Website:	www.ivn.nl/afdeling/ijssel-en-gouwe/
Emailadres:	info@ivn-ijsselengouwe.nl	Instagram	@ivnijsselengouwe
Bankrekening:	NL34 TRIO 0390 1459 39	Facebook	@ivnijsselengouwe
RSIN:	804440694	Nieuwsbrief	verschijnt elke maand
KvK	40465366		

Bestuur

Voorzitter:	voorzitter@ivn-ijsselengouwe.nl	Bestuurslid:	activiteiten@ivn-ijsselengouwe.nl
Secretaris:	secretaris@ivn-ijsselengouwe.nl	Bestuurslid:	pr@ivn-ijsselengouwe.nl
Penningmeester:	penningmeester@ivn-ijsselengouwe.nl	Bestuurslid:	rob.spit@ivn-ijsselengouwe.nl

Werkgroepen

Natuuracademie:	activiteiten@ivn-ijsselengouwe.nl	Excursies:	activiteiten@ivn-ijsselengouwe.nl
Natuur in de zorg:	info@ivn-ijsselengouwe.nl	Tuinambassadeurs:	tuinambassadeurs.gouda@gmail.com
Scharrelkids:	scharrelkids@ivn-ijsselengouwe.nl	Voedselbos:	voedselbos@ivn-ijsselengouwe.nl
Kinderboerderij:	info@ivn-ijsselengouwe.nl	Smultuin:	info@ivn-ijsselengouwe.nl
VLB:	werkgroepVLB@ivn-ijsselengouwe.nl	Publiciteit:	pr@ivn-ijsselengouwe.nl

Lidmaatschap

IVN (Instituut Voor Natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke organisatie met ongeveer 160 onderafdelingen, waarbij ruim twintigduizend vrijwilligers zich lokaal inzetten om jong en oud bij de natuur te betrekken. Voor de regio Gouda, Waddinxveen, Krimpenerwaard, Reeuwijk en Bodegraven zetten de vrijwilligers zich in door het organiseren van activiteiten zoals natuurexcursies en cursussen, wandelingen voor ouderen, kinderactiviteiten, tuinadvies, vrijwillig landschapsbeheer, een voedselbos en de natuuracademie.

Als je ons werk wilt steunen, kun je lid worden voor € 25,- per jaar.

Je ontvangt dan:

- de Inktzwam (2x per jaar) en
- onze digitale nieuwsbrief (ca. 12x per jaar)
- het landelijke blad "Mens en Natuur" (4x per jaar).

Aanmelden kan via de website: www.ivn.nl/afdeling/ijssel-en-gouwe/.

Wijzigingen kunnen online doorgegeven worden of door een e-mail te sturen naar info@ivn.nl. Een lidmaatschap kan je jaarlijks, tot een maand voordat het lidmaatschap afloopt, opzeggen.

Groene cursus

Dit voorjaar heeft de Goene cursus plaatsgevonden. Met 14 cursisten hebben we 3 onderwerpen behandeld: vogels, wilde planten en insecten. De cursus bestond uit 3 avonden theorie in het infocentrum Heempad en 3 praktijkexcursies.

Tijdens deze excursies werden ook foto's gemaakt en een aantal van deze foto's zijn uiteindelijk getoond tijdens de opening van de Week van de Biodiversiteit op zaterdag 12 mei. Eén van deze foto's staat op de voorpagina. De andere 2 foto's zijn aan de achterkant van het blad geplaatst.

Wanneer we weer een Groene cursus houden is nog niet bekend. Houd hiervoor de website of nieuwsbrief in de gaten.

Natuurgidsenopleiding

Een natuurgidsenopleiding organiseren vergt veel tijd en mensen. Dit is voor IVN IJssel en Gouwe niet mogelijk. Om die reden zullen wij samen met IVN Nieuwkoop bijdragen in de natuurgidsenopleiding 2027-2029 van IVN Alphen aan den Rijn. Dit betekent dat een aantal inwoners van Gouda en omstreken ook kunnen deelnemen aan deze opleiding. De voorbereidingen zijn in volle gang en zodra er meer informatie is zullen we dit via website en nieuwsbrief verspreiden.

Koekoek in Reeuwijkse Hout (foto: Christien Grotentraast)

Dotterbloem op het Heempad in Gouda (foto: Ben Kruithof)